

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:10.52058/2708-7530-2022-5(12)

VĚDA A PERSPEKTIVY

№5(12)
2022

Ми з Україною

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5\(12\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5(12))

Věda a perspektivy

№ 5(12) 2022

Praha, České republika
2022

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 5(12) 2022. str. 264

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 10/2022 ze dne 23. Směť 2022)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel
Nedbálek -
doktor práv,
docent (Zlín,
Česká republika)

Zástupce
šéfredaktora:
Markéta Pavlova
- ředitel,
Mezinárodní
Ekonomický Institut (Praha,
České republika)

Dina Dashevskaya -
geolog,
geochemist Praha,
Česká republika
(Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalems, Israeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

OBSAH

SÉRIE “Teologie”

- Денис Мартишин, Євген Романенко** 8
*ПОЧАТОК НАГОРОДНОЇ СИСТЕМИ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
УКРАЇНИ: ЦЕРКОВНІ НАГОРОДИ ЯК ДУХОВНО-ІДЕЙНА
СКЛАДОВА ХРИСТІАНСЬКОГО ЖИТТЯ*

SÉRIE “Ekonomika”

- Daker Elrabay’a, Valentina Marchenko** 19
*THE DETERMINATION OF A FULLY INCLUSIVE WASTE
MANAGEMENT COST FORMULA AND THE COMPLIANCE OF
FINANCIAL INDICATORS WITH THE ORGANIZATIONAL
LEVERS AND CONTRACTUAL INSTRUMENTS*

- Дмитро Кабаченко, Павло Шелест** 37
*РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА*

- Тетяна Обіход, Олена Бородіна** 51
*АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ*

SÉRIE “Pedagogika”

- Oksana Halan** 59
*STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF PROFESSIONAL
READINESS OF A FUTURE SOCIAL WORKER AS A BASIS FOR
DIAGNOSING HIS PROFESSIONAL QUALITIES*

- Оксана Авраменко** 65
ПРОБЛЕМА ОБДАРОВАНOSTІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС
- Світлана Заскалета, Наталя Буглай** 76
ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Леся Карнаух** 88
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- Ірина Карпич** 97
ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ
- Галина Коберник, Олександр Коберник** 106
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА З СУБ'ЄКТАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- Тамара Михеева** 118
ЧИННИКИ, ЩО СПРИЯЮТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ
- Любов Тітова** 132
ОНЛАЙН-ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

SÉRIE “Zeměpisné vědy”

- Зоя Карпюк, Олена Шевчук, Діана Ярмолюк** 144
*ОХОРОНА ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ У ГІДРОЛОГІЧНИХ
ЗАКАЗНИКАХ І ПАМ'ЯТКАХ ПРИРОДИ ПРИРОДНО-
ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ*

SÉRIE “Historické vědy”

- Наталія Грюнвальд** 162
*ВИРОЩУВАННЯ АМАРАНТУ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, СТАН І
ПЕРСПЕКТИВИ*
- Ольга Тарасенко, Ірина Івахненко** 180
*СПОГАДИ ОЛЕКСАНДРА РОМАНОВИЧ-СЛАВАТИНСЬКОГО
ПРО КИЇВ*

SÉRIE “Lékařské vědy”

- Наталія Сухоставець** 193
ДО ПИТАННЯ ЕТІОПАТОГЕНЕЗУ АПОПЛЕКСІЇ ЯЄЧНИКА

SÉRIE “Historie umění”

- Роман Лопатинський** 200
*ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ МАЛОЇ ФОРМИ У ТВОРЧОСТІ
ІВО ПОГОРЕЛІЧА ЯК ВИКОНАВСЬКА РЕДАКЦІЯ ТЕКСТУ
МУЗИЧНОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ «МУЗИЧНИХ
МОМЕНТІВ» С. В. РАХМАНІНОВА)*

SÉRIE “Psychologie”

Tetiana Riakhovska
<i>THEORY AND PRACTICE ANALYSIS OF PSYCHOTHERAPY FOR
PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA</i>	213
Tetyana Svatenkova
<i>EXISTENTIAL CONTEXT OF PERSONALITY FORMATION IN
EARLY YOUTH</i>	225

SÉRIE “Filologie”

Oksana Naidiuk, Viktoriia Prykhodko, Vita Sternichuk
<i>PRECEDENT SITUATIONS IN FOREIGN LANGUAGE
DISCOURSE: RECEPTION AND INTERPRETATION</i>	238
Світлана Карпенко
<i>МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО КАЗКОЗНАВСТВА</i>	249

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5\(12\)-76-87](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5(12)-76-87)

Світлана Заскалета

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри англійської мови і літератури,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-5384-5806>*

Наталя Буглай

*докторка історичних наук, доцентка,
професорка кафедри історії,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-0674-4313>*

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті аналізується міждисциплінарний підхід у процесі вивчення історії. Уточнено поняття «інтеграція», обґрунтовано зміст поняття «міжпредметні зв'язки». Визначено стратегічні напрями оновлення процесу навчання на основі застосування принципів міжпредметних зв'язків у процесі вивчення історії. Педагогічними умовами ефективності використання міжпредметних зв'язків є використання навчально-методичного комплексу з урахуванням специфіки вивчення історії; проведення різних видів контролю за результатами самостійної пізнавальної діяльності учнів.

Ключові слова: міжпредметні зв'язки, інтеграційні заняття, самостійна пізнавальна діяльність студентів, міжпредметна інтеграція.

Svitlana Zaskaleta

*Doctor of Science in Pedagogy,
Professor of English Language and Literature Department,
V.O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University,
Mykolaiv, Ukraine,
zaskaletas1@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5384-5806>*

Natalia Buglay

*Doctor of Historical Sciences (Dr. Hab. In History), Docent,
Professor of History Department,
V.O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University,
Mykolaiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-0674-4313>*

WAYS OF ACTIVATING THE INDEPENDENT EDUCATIONAL AND COGNITIVE ACTIVITY OF STUDENTS IN CLASSES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The article analyzes the interdisciplinary approach in the process of studying history. The concept of "integration" is specified, the meaning of the concept of "interdisciplinary relations" is substantiated. The strategic directions of updating the learning process based on the application of the principles of interdisciplinary connections in the process of studying history are identified. The pedagogical conditions for the effectiveness of the use of interdisciplinary links are the use of educational and methodological complex, taking into account the specifics of the study of history; conducting various types of control over the results of independent cognitive activity of students.

Keywords: interdisciplinary connections, integration classes, independent cognitive activity of students, interdisciplinary integration.

Постановка проблеми. Динамічність соціально-економічних процесів в Україні призвела до необхідності модернізації вищої освіти, відповідно вимогам щодо професійної підготовки фахівців гуманітарних спеціальностей, у т.ч. в контексті активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Проблема модернізації вищої освіти – багатоаспектна. Її розв’язання потребує змін у державній політиці, законодавчому забезпеченні, вимагає створення належних організаційних, дидактичних та матеріальних умов для професійного зростання майбутніх фахівців.

Разом із тим, розв’язання цих важливих завдань гальмується низкою суперечностей, що виникли між:

- зростанням вимог, які висуває суспільство до фахівців, та пошуком ефективних шляхів модернізації університетської освіти;
- необхідністю синхронізації шляхів розвитку професійної підготовки фахівців в Україні з країнами Європейського освітнього простору та станом соціально-економічного розвитку суспільства;

• необхідністю доповнення традиційних форм і методів навчання сучасними технологіями та нерозробленістю організаційно-методичних засад її впровадження у навчальний процес;

• міжнародним співробітництвом та інтеграцією України в Європейський освітній простір та участю студентів у міжнародних освітніх програмах;

• значним обсягом інформації щодо університетської освіти в країнах Європейського освітнього простору та недостатнім використанням цього досвіду в Україні.

Суперечність між вимогами, що ставляться перед фахівцем у сучасних умовах, і рівнем готовності студентів до професійної діяльності, між потребою особистості в освіті та можливостями закладу освіти задовольнити цю потребу, вимагає якісно нових взаємовідносин між суб'єктами педагогічної діяльності.

Для подолання вищезазначених суперечностей необхідно визначити тенденції розвитку вищої освіти в країнах Європейського освітнього простору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукової літератури щодо розвитку вищої освіти в країнах Європейського освітнього простору вказує на можливість використання позитивних здобутків цих країн, допомагає виявити тенденції розвитку професійної підготовки фахівців та визначити прогностичні напрями її розвитку в Україні. Дослідження розвитку професійної підготовки фахівців в країнах ЄС потребує з'ясування чинників, що визначили і зумовили функціонування професійної підготовки фахівців у країнах ЄС, а саме: соціально-економічні та науково-технічні перетворення як в країнах ЄС, так і в Україні; загальноєвропейські тенденції розвитку системи професійної підготовки фахівців, їх глобалізація та інтернаціоналізація; прагнення України увійти у світовий освітній простір; досягти розвинутого соціального партнерства в розробці стратегії реформування професійної підготовки фахівців; співвідношення національних культурних цінностей зі світовими загальноцивілізаційними надбаннями людства. Вивчення досвіду європейської системи професійної підготовки фахівців дає можливість більш оперативно і кваліфіковано здійснювати перебудову структури, форм і методів навчальної, дослідної, виховної роботи у закладах, що здійснюють підготовку фахівців.

Мета статті. Важливою ланкою досліджень на сучасному етапі є визначення тенденцій розвитку університетської освіти в країнах Європейського освітнього простору; визначення шляхів використання позитивного зарубіжного досвіду в Україні, особливо що стосується активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу. Актуальність теми, що досліджується, викликана оновленням змісту професійної підготовки фахівців в країнах ЄС. Вона базується на принципах співпраці між країнами. Розроблення теми має на меті:

* удосконалення системи професійної підготовки фахівців;

- * розвиток європейського виміру такої підготовки;
- * пропаганду обміну студентів закладів вищої освіти;
- * визнання у навчальних закладах дипломів та періодів навчання;
- * розвиток співпраці між навчальними закладами;
- * популяризацію навчання упродовж життя.

Звернення до досвіду країн Європейського освітнього простору також зумовлено такими причинами:

- активізація контактів у країнах ЄС та його сусідами у сфері освітньої політики;
- вплив освітньої політики розвинених країн на освітні програми східноєвропейських країн;
- орієнтація України на освітні програми країн Європейського освітнього простору;
- модернізація системи вищої освіти.

У процесі дослідження, ми звернулися до праць учених багатьох галузей педагогічної науки, що охоплюють та обґрунтовують різні аспекти обраної нами проблеми за такими напрямками:

- концептуальні положення методології порівняльної педагогіки;
- теоретико-методологічні проблеми готовності особистості до професійної діяльності;
- теорія практичної підготовки майбутніх фахівців;
- концептуальні засади професійної підготовки фахівців освітньої галузі;
- проблеми підготовки здобувачів освіти до самостійної діяльності в контексті сучасних процесів модернізації вищої освіти;
- проблеми соціокультурного аспекту в суспільстві;
- проблеми розвитку вищої освіти в країнах Європейського освітнього простору;
- проблеми та перспективи інтеграції України в європейський освітній простір.

Стратегія дослідження системи вищої освіти визначається філософською методологією, що розглядає людську діяльність як спосіб існування й розвитку суспільства та окремої особистості. Важливе значення для дослідження проблеми мають праці з філософії сучасної вищої освіти (В.П. Андрущенко, В.Г. Кремень, В.О. Огнев'юк), філософії сучасних європейських освітніх концепцій (Гофрон Анджей), історії педагогіки вищої школи (Л.П. Вовк, О.В. Сухомлинська), проблем неперервної професійної освіти (С.У. Гончаренко, Р.С. Гуревич, С.О. Сисоєва).

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що наукові положення і висновки, які характеризують розвиток професійної підготовки фахівців аграрної галузі, заклали наукові праці видатних діячів науки,

керівників освіти, представники вітчизняної суспільної і педагогічної думки. Серед них І.А. Зязюн, Н.Г. Ничкало та ін. Неперервна професійна освіта розглядалась у роботах Ю.К. Бабанського, І.Д.Беха, В.В. Рибалка, О.Я. Савченко, Я.В. Цехмістера та ін. Дослідженню проблем університетської освіти присвітили свої наукові праці О.П. Мещанінов.

Порівняльно-педагогічні дослідження з окремих аспектів розвитку неперервної професійної освіти за кордоном здійснені Н.В. Абашкіною, Г.С.Воронкою, Т.І. Вакуленко, Т. Кристопчук, О.В. Матвієнко, С.О. Сисоєвою, І.В. Соколовою та ін. Визначення шляхів формування світового освітнього простору знайшло відображення в працях Л.П.Пуховської. Проблеми модернізації вищої освіти в країнах ЄС були у центрі уваги досліджень О.А. Бочарової, Л.М. Ляшенко. Проблеми професійної освіти у країнах Східної Європи розглядав Т.М. Десятов. Реформуванню професійної освіти у Фінляндії присвятила своє дослідження Л.М. Ляшенко. Вивченню питання застосування сучасних інформаційних технологій у професійній підготовці фахівців у країнах ЄС присвятила своє дослідження Т.Б. Поясок.

А. Актуалізуючи питання вивчення іноземної мови, Закон України «Про освіту» зазначає, що у закладах освіти відповідно до освітньої програми можуть викладатися одна або декілька дисциплін двома чи більше мовами - державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу. Визначаються такі сфери використання іноземної мови:

- міжнародне співробітництво у системі освіти;
- участь у міжнародних дослідженнях якості освіти;
- міжнародна академічна мобільність.

Держава сприяє участі у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників:

- реалізації права учасників освітнього процесу на міжнародну академічну мобільність;
- розроблення спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами освіти, науковими установами, організаціями;
- залучення іноземців до навчання та викладання в закладах освіти України.

Варто зазначити, що у Концепції організації підготовки магістрів в Україні (наказ № 99 від 1002.1010 р.). визначено низку умов для вступу до магістратури, серед яких є наявність одного з міжнародних сертифікатів про знання іноземної мови з встановленою вищим навчальним закладом мінімальною оцінкою (на перехідний етап замість сертифікату припускається вступне випробування з іноземної мови, що вже передбачено Умовами прийому до вищих навчальних закладів, затвердженими наказом МОН України від 18 вересня 2009 року № 873) [7].

Одним із засобів вирішення зазначених суперечностей є удосконалення організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови та історії. Самостійна пізнавальна діяльність студентів активізується у процесі вивчення навчальних дисциплін. Однак сформованість знань, умінь та навичок з предмета, що вивчається як самостійний компонент пізнавальної діяльності визначено відносно недавно. Сфера реалізації пізнавальної активності – навчальна діяльність на занятті з певного предмету, у процесі викладання якого педагог її формує.

Отже, за цих умов, важливо запровадження підходу CLIL.

CLIL - это акронім від Content and Language Integrated Learning - предметно - мовне інтегроване навчання.

Впровадження даного підходу відповідає меті, яка визначена Європейською комісією : CLIL - це такий підхід до двомовного навчання, за яким зміст навчальних програм та англійська мова викладаються разом. (Graddol D. English Next, British Council Publications, 2006).

Професійна підготовка фахівця, здатного самостійно і творчо працювати у сучасних умовах, бути конкурентноспроможним на міжнародному ринку праці є головною метою педагогічного процесу. Визначимо основні підходи щодо організації самостійної пізнавальної діяльності студентів. Ними є:

- «цільовий»;
- «розумовий»;
- «методичний».

Розуміння суті самостійної пізнавальної діяльності, терміну «організація» дає можливість сформулювати визначення поняття «організація самостійної пізнавальної діяльності студентів», як система спільних дій викладача і студента, яка спрямована на реалізацію пізнавального циклу кожного студента, в процесі якого активну детермінуючу роль виконують студенти. У даному визначенні поєднано системний підхід щодо організації самостійної пізнавальної діяльності студентів зі специфікою останньої, конкретна мета і завдання, які ставляться перед студентами на заняттях з іноземної мови, з їх індивідуальними можливостями. Самостійній пізнавальній діяльності притаманні такі елементи, як «мета», «мотив», «планування», «управління», «контроль», «самоконтроль», «кінцевий результат».

Аналізуючи ефективність системи вищої освіти, можна констатувати, що традиційні методи навчання не дають задовільних результатів і не завжди стимулюють самостійність, активність і творчість. У процесі аналізу джерел серед інших показників визначалась частота постановки питань про:

- необхідність удосконалення організації самостійної пізнавальної діяльності студентів;
- посилення творчого компоненту навчального процесу;

- розширення тематики та підвищення якості науково-дослідної роботи студентів;

- переведення студентів на індивідуальний навчальний план;

- виявлення талановитих студентів;

- удосконалення організації, управління, контролю і оцінки самостійної роботи студентів.

В основі організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови та історичних дисциплін лежить система мотивів. Ця система виходить із пізнавальної потреби. Остання – це суб'єктивне відображення об'єктивної потреби суспільства в знаннях, потреби людини у функціонуванні ти сторін психіки, завдяки яким відбувається пізнання (М.І. Дяченко, Л.О. Кандилович).

У педагогічній літературі звертається увага на те, що для визначення мотивів навчання іноземної мови важливо, насамперед, встановити, яким людським потребам може відповідати засвоєння іноземної мови. Серед цих потреб можна виділити такі:

- потреба комунікації в іншомовному середовищі;

- потреба комунікації у професійному середовищі;

- потреба в отриманні інформації;

- потреба у більш глибокому пізнанні дійсності;

- потреба в естетичному переживанні образного та понятійного багатства слова.

В педагогіці вищої школи велика увага приділяється питанням зв'язку навчально-пізнавального процесу з майбутньою спеціальністю випускника.

Так, на основі розроблених моделей виробництва і спеціальності визначають компетентність, яка необхідна спеціалісту для реалізації відповідних функцій (модель виробництва (модель спеціальності), навчальний план, навчальний процес, реальне виробництво)).

Важливим резервом у вихованні самостійності і активності студентів є урахування особливостей самої самостійної пізнавальної діяльності на заняттях з іноземної мови або історії, в залежності від обраної спеціальності. Врахування характерних особливостей пізнавальної діяльності студентів конкретної спеціальності, як то, історичні дисципліни, дозволяє виявити додаткові засоби формування у студентів активного і творчого підходу як до їх професійної підготовки, так і до вивчення іноземної мови й історичних дисциплін.

Значне місце в управлінні самостійною пізнавальною діяльністю студентів історичних спеціальностей на занятті з іноземної мови займає формування пізнавальних інтересів та навчальне спілкування.

В основі курсу іноземної мови лежать такі положення [6]:

- оволодіння іноземною мовою є одним із важливіших компонентів професійно підготовки сучасного фахівця;

- професійно орієнтований характер курсу іноземної мови;
- студент і викладач є активними учасниками навчального процесу;
- студент є не тільки об'єктом навчання, але й його суб'єктом, і тому має право самостійно вирішувати ряд питань: включення до свого індивідуального плану факультативного курсу з іноземної мови, вибір матеріалів для самостійної роботи та ін.

У методичному плані активізація самостійної роботи пов'язана з культурою навчальної діяльності студентів, культурою їх розумової праці. Самостійна робота є особливою формою пізнавальної діяльності, ступінь удосконалення якої залежить від рівня культури розумової праці.

Отже, для ефективності управління самостійною роботою студентів питання підвищення культури їх розумової праці має особливе значення. Рівень останньої обумовлює, значною мірою, успішність самостійної пізнавальної діяльності студентів, покращення якості їх підготовки у процесі самостійної роботи. З метою допомоги студентам оволодіти прийомами навчальної праці можливе впровадження спецкурсу «Самостійна робота студентів».

Шляхи активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови та історії:

- розробка системи різнорівневих завдань для самостійної роботи, в основу якої закладено зміну характеру пізнавального завдання від репродуктивного до творчого;
- удосконалення змісту завдань і, водночас, збільшення частини самостійного пізнання студента у процесі його пізнавальної діяльності;
- мотиваційне зближення процесу виконання пізнавального завдання з самоосвітньою діяльністю;
- зменшення керування з боку викладача самостійною роботою студента.

В результаті переходу студента до системи завдань, що ускладнюються, формуються його вміння вирішувати навчальні завдання, змінюється характер взаємодії викладача зі студентом, підвищується рівень організації їх самостійної пізнавальної діяльності.

Комплекс заходів щодо організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови дозволяє:

- забезпечити наступність аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів;
 - активізувати самостійну роботу студентів;
 - максимально звільнити викладача, що дозволяє виділити час для консультативної роботи;
 - проводити диференціацію та індивідуалізацію;
 - навчити студентів організовувати пізнавальну діяльність;
- ефективніше управляти процесом навчання в цілому за рахунок додаткового прямого та зворотного зв'язку.

Висновки. Отже, наукова проблема організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови та історії, її ролі у модернізації вищої школи має пріоритетне значення, відноситься до фундаментальних наукових досліджень, оскільки її вирішення закладає фундаментальні основи у забезпеченні розвитку соціально-економічної системи суспільства. Ефективність самостійної пізнавальної діяльності студентів зумовлена її організацією. Організація – динамічний процес, в якому є діяльність студента, керування викладача, де створюються відповідні взаємовідношення. В основі організації ефективного навчального процесу повинен бути принцип активності і самостійності в навчанні студента.

Загальні організаційні вміння студентів слід розвивати. Ефективність організації пізнавальної діяльності студентів визначається рівнем особистої готовності студента до оволодіння знаннями. Потрібна диференціація рівнів особистої готовності студентів до оволодіння знаннями та врахування дидактичних умов і відношень, які формуються між викладачем і студентом та індивідуальних здібностей і інтересів студентів.

Комплексний характер організаційних заходів щодо організації самостійної пізнавальної діяльності студентів передбачає визначення основних за своїм розвиваючим значенням прийомів. До них можна віднести такі:

- використання викладачем методичних прийомів щодо організації самостійної роботи студентів на заняттях з іноземної мови та історії;
- організація ситуацій колективного вирішення завдань, дискусія та обговорення результатів;
- проведення на початковому етапі навчання у закладі вищої освіти циклу навчальних занять за спеціально розробленим курсом «організація самостійної роботи студентів»;
- розробка критеріїв ефективності організації самостійної пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови та історичних дисциплін.

Розв'язання комплексу означених питань потребує всебічного вивчення досвіду вирішення проблеми в країнах Європейського освітнього простору.

Література:

1. Абашкіна Н.В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині : Монографія / – К. : Вища школа, 1998. – 207с.
2. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Статі, нариси, інтерв'ю. – К.: Знання України, 2004. – 804 с.
3. Гончаренко С.У. Фундаменталізація освіти як дидактичний принцип // Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції: Зб. матеріалів Міжн. науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ – Житомир / За ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – К.: КІМ, 2009. – 800 с.

4. Гофрон Анджей Філософські засади сучасних європейських освітніх концепцій. Автореф. на здобуття наук. ступеня доктора філософських наук за спец. 09.00.10 – філософія освіти. Київ – 2005. 32 с.].
5. Десятов Т.М. Тенденції розвитку неперервної освіти в країнах Східної Європи (друга половина XX століття): Автореф. дис... доктора пед. наук / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2006. - 35 с.
6. Державна національна програма «Освіта. Україна XXI сторіччя» Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
7. Енциклопедія освіти / [голов. редак. В.Г.Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Закон України «Про освіту» Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Закон України «Про вищу освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Заскалета С.Г. Тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Європейського Союзу : монографія / С.Г. Заскалета; за ред. С.О. Сисоєвої. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 500 с.
11. Зязюн І.А. Аксіологічні орієнтири сучасної культури // Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції: Зб. матеріалів Міжн. науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ – Житомир / За ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – К.: КІМ, 2009. – 800 с.
12. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. - С. 569.
13. Ничкало Н.Г. Професійна освіта і навчання в країнах Європейського Союзу та Україні у перспективних вимірах»// Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції: Зб. матеріалів Міжн. науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ – Житомир / За ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – К.: КІМ, 2009.
14. Огнев'юк В.О. Філософія освіти в структурі наукових досліджень феномена освіти / В.О. Огнев'юк // шлях освіти. - № 4 (54). – 2009. – С. 2-6.
15. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
16. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: Монографія. – К. : Вища школа, 1997. - 180с.
17. Сисоєва С.О. Формування психолого-педагогічної компетентності студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю // Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євро інтеграції: Зб. матеріалів Міжн. науково-практичної конференції. – 22-24 квітня, 2009 р. Київ – Житомир / За ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоєвої. – К.: КІМ, 2009. – 800 с. С.193.
18. Сисоєва С.О.,Заскалета С.Г. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу. Видання друге, доповнене та виправлене. – Миколаїв КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. – 479 с.
19. Barry A., Born G., Wieszkalnys G. Logics of interdisciplinarity Economy and Society Volume 37 Number 1 February 2008: 20_49
20. European countries CLIL project. URL: <https://www.slideshare.net/mariaoli13/european-countries-clil-project>

References :

1. Abashkina N.V. Principles of development of professional education in Germany: Monograph / - К. : Higher School, 1998. - 207 p.

2. Andrushchenko V.P. Reflections on education: Articles, essays, interviews. - Kyiv : Knowledge of Ukraine, 2004. - 804 p.
3. Goncharenko S.U. Fundamentalization of education as a didactic principle // Problems of education in Poland and Ukraine in the context of globalization and European integration: Coll. materials Int. scientific and practical conference. - April 22-24, 2009. Kyiv - Zhytomyr / Ed. V. Kremenya, T. Levovytsky, S. Sysoeva. - K.: KIM, 2009. - 800 c.
4. Gofron Andrzej Philosophical principles of modern European educational concepts. Author's ref. for science. degree of Doctor of Philosophy for special. 09.00.10 - philosophy of education. Kyiv - 2005. 32 p.].
5. Desyatov T.M. Trends in the development of continuing education in Eastern Europe (second half of the twentieth century): Abstract. dissertation of doctor ped. Sciences / Institute of Pedagogy and Psychology of Vocational Education of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. - K., 2006. - 35 p.
6. State National Program "Education. Ukraine of the XXI century »Electronic resource. Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
7. Encyclopedia of Education / [ch. ed. V.G.Kremen]. - K.: Jurinkom Inter, 2008. - 1040 p.
8. Law of Ukraine "On Education" Electronic resource. Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Law of Ukraine "On Higher Education". Electronic resource. Access mode: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Zaskaleta S.G. Tendencies of professional training of agrarian industry specialists in the countries of the European Union: monograph / S.G. Zaskaleta; for ed. S.O. Sysoeva. - Mykolaiv: Ilion, 2013. - 500 p.
11. Zyazyun I.A. Axiological guidelines of modern culture // Problems of education in Poland and Ukraine in the context of globalization and European integration: Coll. materials Int. scientific and practical conference. - April 22-24, 2009. Kyiv - Zhytomyr / Ed. V. Kremenya, T. Levovytsky, S. Sysoeva. - K.: KIM, 2009. - 800 c.
12. Kremen V.G. Philosophy of the national idea. Man. Education. Society. - K.: Грамота, 2007. - С. 569.
13. Ничкало Н.Г. Vocational education and training in the countries of the European Union and Ukraine in perspective dimensions " // Problems of education in Poland and Ukraine in the context of globalization and European integration: Coll. materials Int. scientific and practical conference. - April 22-24, 2009. Kyiv - Zhytomyr / Ed. V. Kremenya, T. Levovytsky, S. Sysoeva. - K.: KIM, 2009.
14. Ognevyyuk V.O. Philosophy of education in the structure of scientific research of the phenomenon of education / V.O. Ognevyyuk // way of education. - № 4 (54). - 2009. - P. 2-6.
15. Osvitology: textbook: Textbook. manual for students of higher educational institutions / Compilers: Ognevyyuk V.O., Sysoeva S.O. - K.: VP "Edelweiss", 2013. - 728 p.
16. Pukhovska L.P. Teacher training in Western Europe: commonalities and differences: Monograph. - K.: Вища школа, 1997. - 180с.
17. Sysoeva S.O. Formation of psychological and pedagogical competence of students of higher educational institutions of non-pedagogical profile // Problems of education in Poland and Ukraine in the context of globalization and European integration: Coll. materials Int. scientific and practical conference. - April 22-24, 2009. Kyiv - Zhytomyr / Ed. V. Kremenya, T. Levovytsky, S. Sysoeva. - K.: KIM, 2009. - 800 c. P.193.
18. Sysoeva S.O., Zaskaleta S.G. Continuing professional education in the documents of the European Union. Second edition, supplemented and corrected. - Mykolaiv KP "Mykolaiv Regional Printing House", 2009. - 479 p.

19. Barry A., Born G., Wieszkalnys G. Logics of interdisciplinarity *Economy and Society*
Volume 37 Number 1 February 2008: 20_49

20. European countries CLIL project. URL:

<https://www.slideshare.net/mariaoli13/european-countries-clil-project>

Věda a perspektivy № 5(12) 2022
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republiky

Magazín

Věda a perspektivy

№ 5(12) 2022

Podepsáno k tisku ze dne 23. Smět 2022

Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk

Headset Times New Roman.

Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.